

IVF-centrum

Locatie VUmc

Intra-uteriene inseminatie (IUI)

Inleiding

U komt in aanmerking voor de behandeling intra-uteriene inseminatie (IUI).

Intra-uteriene inseminatie biedt een mogelijkheid om zwanger te worden als dit op de natuurlijke manier (nog) niet gelukt is. Intra-uteriene inseminatie betekent letterlijk het inbrengen van zaadcellen in de baarmoeder. De cyclus wordt bij een IUI-behandeling zorgvuldig gevolgd. Door IUI wordt de ontmoetingskans tussen de ei- en zaadcellen na de eisprong vergroot. De behandeling wordt doorgaans, indien niet eerder een zwangerschap optreedt, zesmaal uitgevoerd. Een presentatie over het verloop van de IUI-behandeling is digitaal beschikbaar via onze website.

Wanneer komt u in aanmerking?

Verminderde vruchtbaarheid kan verschillende oorzaken hebben. In de praktijk is niet altijd sprake van één duidelijke reden, maar betreft het vaak een combinatie van factoren. Zo kan zowel de beweeglijkheid als het aantal zaadcellen bij de man verminderd zijn (mannelijke factor), er kan sprake zijn van milde endometriose of er is voor de verminderde vruchtbaarheid geen verklaring gevonden (idiopathische factor). IUI blijkt dan een goede behandeling te zijn.

Onderzoeken vooraf

Voordat u kunt starten met de IUI-behandeling is er aanvullend vooronderzoek gedaan: beoordeling of er een eisprong is, of de tweede helft van de cyclus lang genoeg duurt, beoordeling van de eileiders door middel van een hysterosalpingogram (HSG), een telling en beoordeling van de zaadcellen en eventueel bloedonderzoek.

Vorbereiding op de IUI behandeling

Om de kans van slagen zo groot mogelijk te maken is het goed te weten welke factoren u zelf kunt beïnvloeden. Van koorts is bekend dat het een slecht effect heeft op de kwaliteit van het zaad. Advies is daarom om direct bij koorts te starten met paracetamol, zodat de temperatuur omlaag gaat. Indien de man desondanks hoge koorts (meer dan drie dagen boven de 39° C) heeft gehad in de drie maanden voorafgaande aan de behandeling, dient u dit te melden aan de arts. Er kan dan besproken worden of een extra zaadonderzoek dient te worden verricht.

Voeding

Ten aanzien van voeding adviseren wij de Richtlijnen Goede Voeding van de gezondheidsraad te volgen.

Kijk op www.strakswangerworden.nl en www.slimmerzwanger.nl. Daar waar geen specifieke aanbevelingen staan voor 'voorafgaand aan zwangerschap' wordt geadviseerd de richtlijnen voor 'tijdens zwangerschap' te volgen.

Roken, alcohol en drugs

- Het roken van sigaretten en overmatig alcoholgebruik (meer dan 5 glazen op een dag, ook eenmalig) heeft gedurende de drie daaropvolgende maanden een negatieve invloed op de ei- en zaadcellen. Roken raden wij daarom te allen tijde af, als vrouw verlaag je je kans alsof je tien jaar ouder bent, voor de man betekent het afname in bevruchtend vermogen van de zaadcellen.
 - Alcohol wordt eveneens afgeraden, zie richtlijn goede voeding.
 - Drugsgebruik moet gestaakt worden. In het algemeen geldt dat het, naast mogelijke breuken op de genen, de hormoonhuishouding ernstig kan verstoren.
-

Start van de IUI-behandeling

Op de eerste dag van uw menstruatie (cyclusdag 1) neemt u contact op met de IVF-administratie:

- Via internet: www.VUmc.nl/ivf
Onder het kopje 'aanmelden voor een behandeling' vindt u het formulier 'Melden eerste dag menstruatie'. Een e-mail die na 12.00 uur binnenkomt zal de volgende dag worden behandeld; u zult dan de volgende dag worden gebeld. Wij bellen u 's middags en u krijgt, als u in principe mag starten, een afspraak voor een echoscopisch onderzoek.
- Telefonisch (7 dagen per week): (020) 444 3268 tussen 10.30 en 12.00 uur.
Wij vragen naar uw naam, uw VUmc-registratienummer (bestaat uit 7 cijfers, ook wel MDN-nummer genoemd), geboortedatum en het telefoonnummer waarop u 's middags te bereiken bent tussen 14.00 en 16.00 uur.

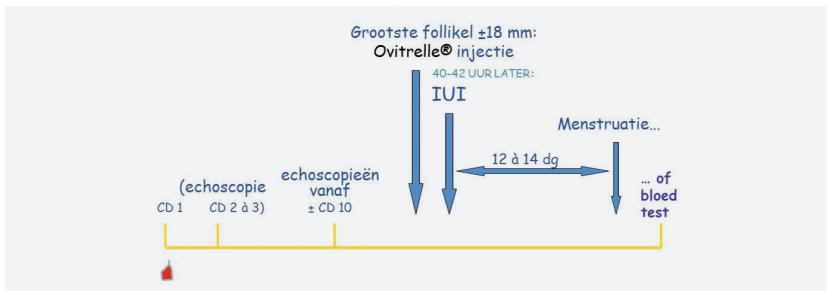
Er bestaat een kleine kans dat u niet kunt starten. Wij kunnen niet een onbeperkt aantal patiënten per dag laten beginnen met de behandeling en tegelijkertijd borg staan voor optimale zorg en begeleiding. Uw behandeling wordt dan verschoven naar de volgende maand. In die maand krijgt u voorrang. Wij vragen uw begrip hiervoor.

IUI in de spontane cyclus

Bij mannelijke factor zullen de eerste drie IUI-behandelingen plaatsvinden zonder hormonale stimulatie: IUI in de spontane cyclus.

- Afhankelijk van uw cycluslengte wordt enkele dagen vóór de verwachte eisprong een echoafspraak gepland in het IVF-centrum, gebouw Zuid, Amstelveenseweg 601, 1081 JC Amsterdam.
-

- Er wordt een zogenaamde transvaginale echoscopie gemaakt waarbij de transducer (het uitzend- en opvangelement van het echoscopieapparaat) ingebracht wordt in de vagina. Met deze vorm van echoscopie zijn de baarmoeder en de eierstokken goed in beeld te brengen. Een lege blaas geeft bij vaginale echoscopie het beste zicht en beeld.
- Via vervolg-echoscopieën wordt de groei van de follikel gevolgd.
- Wanneer de follikel een doorsnede van 18 mm heeft bereikt, geeft u zichzelf een Ovitrelle®- injectie tussen 18.00 en 21.00 uur.
- Ongeveer 42 uur later vindt de intra-uteriene inseminatie plaats.
- De inseminaties vinden meestal plaats vanaf 11.30 uur.
- De Ovitrelle® dient op een koele, donkere plaats bewaard te worden, bijvoorbeeld in de groentelade van de koelkast.
- Een verpleegkundige zal u het zelf injecteren tijdens een zogenaamde prikinstructie leren.



Na drie IUI-behandelingen geen zwangerschap

Als na drie keer IUI geen zwangerschap is ontstaan, kan een laparoscopie volgen, ofwel een kijkoperatie in de buik. In het oriënterend fertiliteitsonderzoek voorafgaande aan de behandelingen is al een hysterosalpingogram (HSG) gemaakt om de eileiders te beoordelen. Als hierop geringe afwijkingen te zien waren, zal er een laparoscopie volgen.

Laparoscopie

Bij de laparoscopie worden bij een aanzienlijk aantal van de vrouwen met een blanco voorgeschiedenis en een normaal HSG verklevingen of endometriose gevonden. Deze kunnen dan direct verholpen worden bij de laparoscopie. Om de laparoscopie te kunnen plannen in de maand aansluitend aan de derde inseminatie

of de maand die daarop volgt, vragen wij u tijdens de derde behandelmaand langs de polikliniek heelkunde en anesthesiologie, receptie G3, te gaan voor een pre-operatieve screening. Bij de menstruatie volgend op de derde behandeling vragen wij u te bellen met het nummer van de opnameplanning: (020) 444 3425.

Na de laparoscopie

Na de laparoscopie zal in principe worden verder gegaan met de IUI-behandelingen, hoogstwaarschijnlijk met dagelijkse hormonale stimulatie. Er kunnen redenen zijn waarom er een voorkeur (bij u of bij ons) bestaat om de IUI-behandeling voort te zetten zonder hormonale stimulatie. Deze redenen kunnen bijvoorbeeld zijn:

- u wilt geen hormonen gebruiken;
- u wilt geen kans lopen op een meerlingzwangerschap;
- een meerlingzwangerschap is ongewenst: bijvoorbeeld bij aangeboren afwijkingen van de baarmoeder;
- endometriosecyste(n) in de eierstok(ken);
- eerder succesvolle IUI-behandeling in de spontane cyclus.

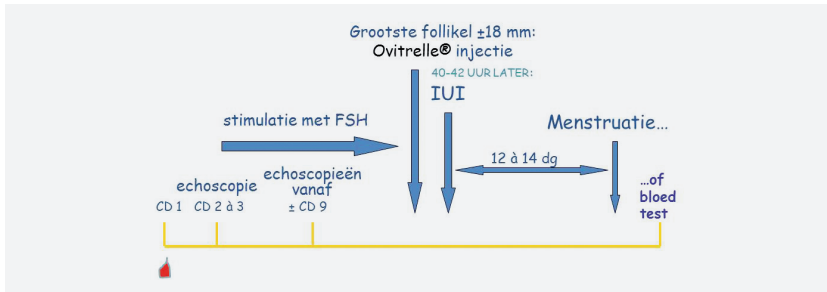
IUI in de gestimuleerde cyclus

Indien bovenstaande punten geen belemmering opleveren en wanneer de indicatie voor IUI idiopathisch (= onbegrepen) is, vinden de inseminaties vanaf de eerste cyclus plaats in gestimuleerde cycli. Hierbij dient u zichzelf via onderhuidse injecties hormonen toe (gonadotrophines, FSH/LH, Menopur®). De rijping van de follikel(s) of eiblaasje(s) wordt hierdoor bevorderd en er wordt gestreefd naar ontwikkeling van twee à drie follikels in plaats van één. Dit kan een hogere kans op zwangerschap geven.

De stimulatie wordt afgesloten met de zogenaamde Ovitrelle®-injectie, opdat de follikel gaat springen en de eicel beschikbaar komt voor bevruchting (ovulatie).

N.B. Alle medicijnen dienen op een koele, donkere plaats bewaard te worden, bijvoorbeeld in de groentelade van de koelkast.

Bij de eerste IUI-behandeling in de gestimuleerde cyclus wordt ernaar gestreefd om de eerste echoscopie en prikinstructie te combineren, maar helaas kunnen we dat niet garanderen.



Rijping follikels

De rijping van de follikels wordt nauwkeurig gevolgd met behulp van echoscopisch onderzoek, eventueel gevolgd door de afname van een buisje bloed voor bepaling van de oestradiolspiegel. De oestradiolwaarde is lager dan 150 picomol wanneer er nog geen follikel groeit en neemt toe door groei van de follikels. Een rijpe follikel maakt gemiddeld 900 picomol oestradiol, met een ruime spreiding.

De dosering van Menopur® kan naar gelang de bevindingen aangepast worden. Aan de hand van de bevindingen bij de echoscopie (grootte en aantal follikels, dikte van het baarmoederslijmvlies) wordt beoordeeld wanneer u weer terug moet komen. De injectie met Ovitrelle®, die de laatste ei-rijpingsfasen in gang zet, wordt afgesproken wanneer ten minste één follikel een grootte van 18 mm in doorsnede heeft bereikt. Verder verloopt de behandeling als bij IUI in de spontane cyclus.

Risico's

Bij deze methode zijn twee risico's:

- meerlingzwangerschap;
- overstimulatie.

Beide complicaties kunnen optreden als er veel follikels onder invloed van Menopur® tot ontwikkeling komen. De behandeling wordt daarom afgebroken indien er meer dan drie follikels met een doorsnede van 16 mm of groter, of in totaal meer dan vijf groter dan 12 mm, aanwezig zijn. Afbreken houdt in dat er niet verder gestimuleerd wordt, dat er geen Ovitrelle® toegediend wordt en dat u geen onbeschermd gemeenschap moet hebben.

Het zaadmonster en de bewerking

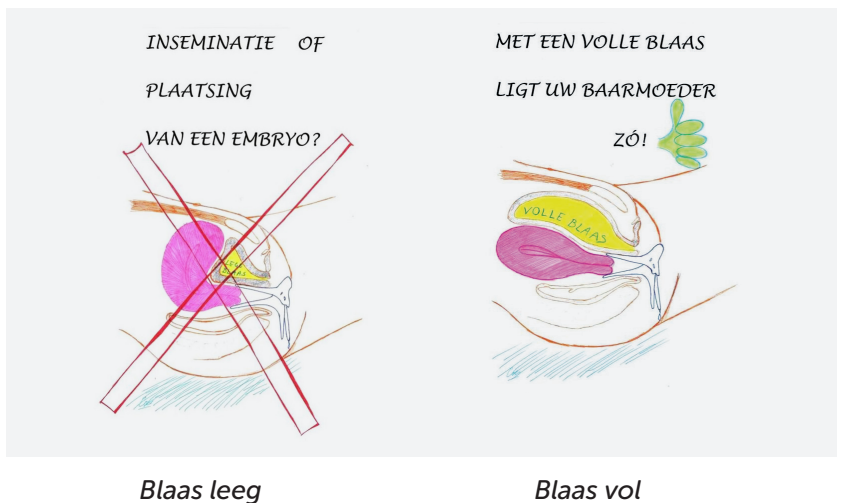
Op de dag van de inseminatie dient de partner 's morgens in het IVF-centrum, of bij uitzondering thuis, een zaadmonster op te wekken.

Voor plaats en tijd krijgt u een afspraak. Bij inlevering dient één van u beiden daarvoor te tekenen en een identiteitsbewijs te tonen. Uitsluitend het door ons verstrekte potje mag gebruikt worden voor het zaadmonster.

Het zaadmonster ondergaat in het laboratorium een bewerking (centrifugeproces in combinatie met een soort filter). Deze procedure heeft als doel het selecteren van de beste zaadcellen uit het zaadmonster voor de inseminatie.

De intra-uteriene inseminatie (IUI)

Een inseminatie vindt één keer per cyclus plaats. De inseminatie zelf is een kortdurende (in principe binnen 10 minuten), poliklinische verrichting. Er wordt een spreider of speculum in de vagina ingebracht, zodat via de baarmoederhals een dunne katheter in de baarmoeder kan worden gelegd. De zaadcellen, geconcentreerd in een klein volume en opgezogen in de katheter, worden via het langzaam leegspuiten van de katheter in de baarmoeder gebracht. Hierna mag u zich meteen weer aankleden en naar huis/werk gaan.



Na de IUI

Als u zestien dagen na de IUI nog niet bent gaan menstrueren, verwachten wij u 's ochtends tussen 08.00 en 09.00 uur voor bloedafname (zwangerschapstest). U hoeft hiervoor geen afspraak te maken.

Als deze dag in het weekend valt dan komt u op maandag. Dezelfde middag tussen 14.00 en 16.00 uur belt een medewerker van het IVF-centrum de uitslag aan u door.

Als u gaat menstrueren, is de IUI-behandeling die maand helaas niet geslaagd en kunt u zich weer aanmelden voor een volgende poging. Wilt u een maand geen behandeling, dan kunt u gerust een keer overslaan.

Psychische belasting

Een IUI-behandeling kost veel inzet en gaat nogal eens met emoties gepaard. De inseminatie zelf stelt medisch gezien niet heel veel voor, maar is een emotioneel moment. De periode na de inseminatie blijkt het moeilijkste van de hele behandeling te zijn en deze wordt vaak onderschat. Er is grote onzekerheid over het resultaat van de behandeling. De teleurstelling bij het toch optreden van de menstruatie of een negatieve zwangerschapstest kan groot zijn. Als u daarover wilt praten of nog vragen heeft, kunt u telefonisch terecht bij de verpleegkundigen via telefoon (020) 444 3251. Voor een persoonlijk gesprek kunt u een afspraak maken op het verpleegkundig spreekuur.

Vergoeding van de behandeling

De IUI-behandeling op zich wordt eigenlijk altijd door uw zorgverzekeraar vergoed. Per 1 september 2008 worden de kosten voor de medicijnen via de basiszorgverzekering vergoed.

Woordenlijst

- Follikel = eiblaasje
Endometrium = baarmoederslijmvlies
Ovulatie = eisprong
Endometriose = baarmoederslijmvlies dat zich in de buikholte heeft genesteld en daarmee mechanische of chemische verstoring geeft van de ontmoeting van zaad- en eicel.

Vragen

Indien u nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met
Amsterdam UMC, locatie VUmc
Poliklinische zorgeenheid Verloskunde en gynaecologie
IVF-centrum, gebouw Zuid
Amstelveenseweg 601
1081 JC Amsterdam
T (020) 444 3268
www.VUmc.nl/ivf
